

GMINA ZATOR

Dolina Karpia

szansa na przyszłość

GMINA ZATOR

Dolina Karpia

szansa na przyszłość

PARTNERSKI PROGRAM AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
I PROMOCJI PRZEDSIĘBIORCZOŚCI REALIZOWANY POPRZEZ
ZASTOSOWANIE KOMPLEMENTARNYCH INSTRUMENTÓW POBUDZAJĄCYCH
REGIONALNY RYNEK PRACY, WZMOCNIENIE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH
ORAZ WYKORZYSTANIE LOKALNYCH PRODUKTÓW
W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA NA OBSZARACH WIEJSKICH.

Autor i Wydawca:

Urząd Miejski w Zatorze

32-640 Zator • Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego 1
tel. 33 84 12 215 • fax. 33 84 10 206 • www.zator.pl • e-mail: gmina@zator.pl

Fotografie:

Archiwum Urzędu Miejskiego w Zatorze – Piotr Domagała, Łukasz Porębski,
Tomasz Wieliczko, Regionalnego Ośrodka Kultury Doliny Karpia im. Jana Matejki w Zatorze – Jacek Pasternak,
Stowarzyszenia Dolina Karpia, Przemysław Gąbka, Mariusz Makuch, Piotr Rymarowicz, Arkadiusz Zajas, Sebastian Żabiński

Mapa Księstwa Zatorskiego - Muzeum Miejskie w Wadowicach

Mapa Gminy Zator - Wydawnictwo Kartograficzne Compass

Druk i oprawa:

Drukarnia i Wydawnictwo „Grafikon”

Grafikon®

Jaroszowice 324 • 34-100 Wadowice • tel. 33 873 46 20 • fax 33 873 46 20
e-mail: biuro@grafikon.com.pl • www.grafikon.com.pl

Egzemplarz bezpłatny

Wydanie II zmienione

Zator 2016

SWISS
CONTRIBUTION

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Konfederacja Szwajcarska

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu
współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
DOLINA KARPIA – BOGACTWO TRADYCJI I WYJĄTKOWOŚĆ KRAJOBRAZU.....	9
DOLINA KARPIA	9
ZATOR	9
GMINA ZATOR STOLICA DOLINY KARPIA	12
ZATOR – MIASTO Z POMYSŁEM.....	12
725 LAT MIEJSKIEJ HISTORII	18
WAŻNIEJSZE ZABYTKI	26
DWA KOPCE	28
KARP ZATORSKI	30
ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA	34
ZATORSKIE NAJ.....	37
KULTURA I FOLKLOR	38
OŚWIATA.....	40
ROZRYWKA	41
SPORT.....	44
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	46
WSPÓŁPRACA Z AKADEMIĄ SZTUK PIĘKNYCH	47
ZATOR - GMINA Z IKRĄ.....	48
GMINA Z NAGRODAMI	50
SZWAJCARSKO-POLSKI PROGRAM WSPÓŁPRACY	52
DOLINA KARPIA SZANSA NA PRZYSZŁOŚĆ	52
CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ	53
FUNDUSZ DOTACJI.....	55
PROMOCJA DOLINY KARPIA	57
KULINARIA.....	58
STREFA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ	60
SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA	60
GMINY DOLINY KARPIA.....	62

ZATOR – GMINA Z IKRĄ

Drodzy Czytelnicy,

Do Waszych rąk trafia wydawnictwo, które prezentuje historię, teraźniejszość i plany na przyszłość Gminy Zator i regionu Doliny Karpi.

W grudniu 2003 roku miałem oświadczyć przyjemność prezentacji projektu Dolina Karpi w Teatrze Słowackiego w Krakowie. Był to kompleksowy plan rozwoju turystycznego, gospodarczego i kulturalnego trzech rolniczych gmin Zatora, Przepiszowa i Spytkowic, który miał być realizowany w oparciu o fundusze zewnętrzne. Nazwa projektu nawiązywała do wielowiekowej tradycji hodowli karpia w naszym regionie. Te plany, które wówczas wydawały się wielu obserwatorom nierealne, dzisiaj spełniają się na naszych oczach.

Polska od 1 maja 2004 roku stała się członkiem Unii Europejskiej. Ruszyła też realizacja projektu i pozyskiwanie funduszy zewnętrznych. Obecnie w projekcie uczestniczy siedem gmin, które są członkami Stowarzyszenia Dolina Karpi.

Prężnie działający samorząd lokalny przez system ulg i zachęt oraz inwestycje w infrastrukturę stworzył dogodne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej. Wzrosło zainteresowanie regionem inwestorów

zewnętrznych. Obecnie niezwykle dynamicznie rozwija się branża turystyczna. Przykładem są parki rozrywki Energylandia, Zatorland, Karpik w Graboszycach, Molo w Osieku oraz dziesiątki innych przedsięwzięć, których liczba rośnie z roku na rok. Strefa Aktywności Gospodarczej w Zatorze uruchomiona we współpracy z Krakowskim Parkiem Technologicznym stawiana jest za modelowy przykład na forum całej Polski.

Projekt „Dolina Karpi” łączy nas także przy różnego rodzaju przedsięwzięciach kulturalnych, wydarzeniach sportowych i kulinarnych – związanych z karpem zatorskim. Organizowane są liczne imprezy, a lipcowe „Święto Karpi” jest rozpoznawalne w całej Małopolsce. Mieszkańcy naszej gminy i naszego regionu, przez swoją aktywność wokół projektu, sami dla siebie stworzyli możliwość realizacji swoich pomysłów i zainteresowań.

Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do naszego wspólnego sukcesu i życzę realizacji śmiałych planów i dobrych pomysłów. Pamiętajmy, że jesteśmy gminą z ikrą.

Mariusz Makuch
Burmistrz Zatora

Ratusz Miejski w Zatorze z 1903 roku, wybudowany według projektu wybitnego polskiego architekta, Jana Sasa Zubrzyckiego Profesora Politechniki Lwowskiej. Gruntownie odrestaurowany w latach 2008 – 2010 pod kierunkiem prof. Ireneusza Płuski z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

Miasto Zator
Stolica Doliny Karpia

DOLINA KARPIA – BOGACTWO TRADYCJI I WYJĄTKOWOŚĆ KRAJOBRAZU

Dolina Karpia

Małopolska to kraina różnorodności. W Kotlinie Oświęcimskiej, u ujścia Skawy do Wisły, rozpościera się Dolina Karpia, która obejmuje siedem gmin: Osiek, Polankę Wielką, Przeciszów, Tomice, Spytkowice, Brzeźnicę i oczywiście Zator, jako jej centrum. Dolinę Karpia nazwać można śmiało „krajną stawów” zasobną w ryby – przede wszystkim zaś karpie.

Przybywający tu turysta obok spędzenia czasu w dwóch parkach rozrywki ma możliwość podziwiania piękna krajobrazu Doliny Karpia i jej wyjątkowej przyrody, z mnogością fauny i flory, a także obcowania z historią, której ślady napotkać może niemalże wszędzie. Inwestorzy zaś łatwo znajdą tu warunki do rozwoju swoich przedsiębiorstw.

www.dolinakarpia.org

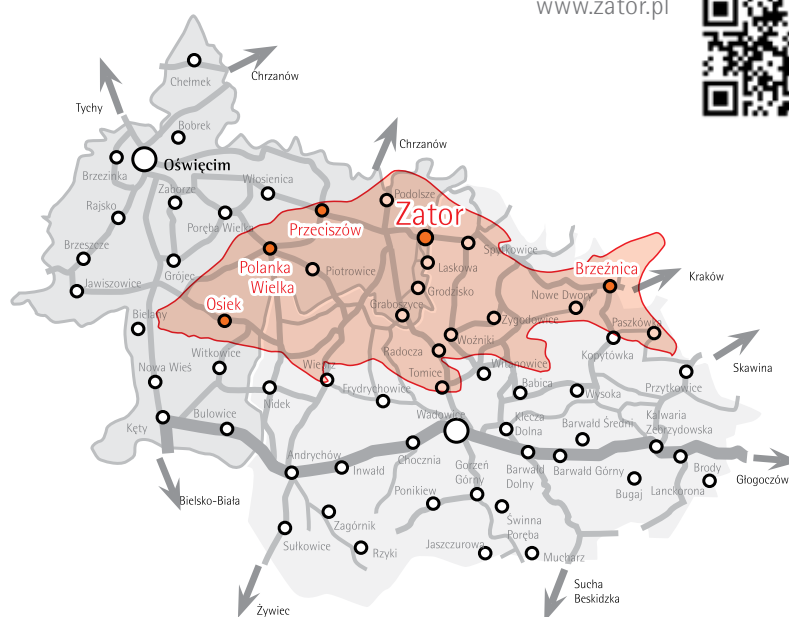

Zator

Gmina Zator jest położona w zachodniej części Małopolski, w Kotlinie Oświęcimskiej, nad rzeką Skawą i obejmuje swoim zasięgiem miasto Zator i dziewięć sołectw: Graboszyce, Grodzisko, Laskowa, Łowiczki, Palczowice, Podolsze, Rudze, Smolice i Trzebieńczyce. Łączna powierzchnia gminy to 51 km², z których miasto zajmuje obszar 11,5 km². W Zatorze mieszka ponad 4 tys. osób, a w całej gminie prawie 10 tys.

Zator jako centrum Doliny Karpia ma znakomite położenie. Leży w niewielkiej odległości od aglomeracji śląskiej

(40 km), Krakowa (42 km) oraz Bielska (45 km) i tuż obok znanych na całym świecie miast: Oświęcimia, Wadowic i Kalwarii Zebrzydowskiej, z dogodnym połączeniem z autostradą A4 (20 km). Bardzo blisko stąd też do dwóch portów lotniczych, do Kraków-Balice zaledwie 30 km, a do Katowic-Pyrzowic, drogami szybkiego ruchu, można dojechać w zaledwie jedną godzinę. Dzięki temu tereny ziemi zatorskiej są doskonałym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej, a parki rozrywki i walory przyrodnicze przyciągają coraz większą rzeszę turystów.

www.zator.pl

Kompleks średniowiecznych
stawów hodowlanych na Przerębie

GMINA ZATOR STOLICA DOLINY KARPIA

Zator – miasto z pomysłem

Zator, mimo że to niewielka gmina, znana jest w całej Polsce i często podawana za przykład znakomitego wykorzystania swoich walorów do szybkiego rozwoju.

O atrakcyjności Zatora, obok położenia, decyduje także ukształtowanie naturalne i specyficzna przyroda. Aż 23% terenu gminy zajmują stawy hodowlane wraz z rzadkimi okazami flory i fauny wodnej. Powierzchnia gminy wynosi 51,4 km², zamieszkuje ją prawie 10 tys. mieszkańców.

Zatorszczyzna „karpim stoi”. To z tu-tejszych stawów, które założono już w XIII wieku, na królewskie stoły na Wawelu trafiały hodowane tutaj kar-

pie. Jedynie ryba z zatorskiej hodowli nosi miano królewskiej, a obecnie karp zatorski został zarejestrowany w Unii Europejskiej jako produkt regionalny.

Obecnie Zator, obok miejsca hodowli karpia zatorskiego, rozpoznawany jest w całej Polsce przez dwa parki rozrywki: Energylandię i Zatorland oraz dzięki specjalnej strefie ekonomicznej. Energylandia jest jednym z największych takich parków w Polsce, a „Zatorland” to jedyny park jurajski z ruchomymi dinozaurami i największym okazem T-Rexa na świecie oraz kilkoma innymi parkami tematycznymi.

Rozwój miasta sprawił, że coraz więcej osób chce zamieszkać w Zatorze.

Powstają nowe domy jednorodzinne a inwestowaniem tu zainteresowali się okoliczni developerzy. Jedna z takich inwestycji została już ukończona, a dwie kolejne, dzięki którym powstaną zarówno mieszkania na wynajem jak i miejsca hotelowe są w trakcie realizacji.

Oprócz rozrywki, gmina oferuje turystom możliwość spędzenia czasu wśród kompleksów stawów i rzek, gdzie można oddać się relaksującemu, rodzinnemu wędkowaniu, spacerom połączonym z obserwowaniem fauny i flory.

Zator słynie także ze „Święta Karpia” i „Wielkich Zatorskich Żniw Karpiowych”,

Panorama Zatora w kierunku zachodnim.
Na pierwszym planie kościół i pałac.

Gotycki kościół pw. św. Wojciecha i Jerzego z XIV w. o unikatowej asymetrycznej fasadzie.

GMINA ZATOR

STOLICA DOLINY KARPIA

ważnych wydarzeń artystyczno-kulinarnych na mapie Małopolski, które promują gminę daleko poza jej granice. Podczas tych imprez także spotykają się delegacje z zagranicznych miast partnerskich Zatora. Wtedy do miasta zjeżdża kilkanaście tysięcy turystów.

Zator to także stolica Doliny Karpia, wielkiego przedsięwzięcia kulturalno-ekonomicznego, zrzeszającego we wspólnych działaniach siedem sąsiadujących gmin. Stawia na zrównoważony ale dynamiczny rozwój gospodarczy i kulturalny, pozyskując wiele środków unijnych, pozwalających na realizację inwestycji, służą-

cych jej rozkwitowi. Powstała w Zatorze Strefa Aktywności Gospodarczej – Specjalna Strefa Ekonomiczna Małopolski Zachodniej (podstrefa Krakowskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.), oferuje inwestorom bardzo dobre warunki podatkowe i inwestycyjne, a władze gminy otwarte są na współpracę z inwestującymi tu przedsiębiorcami.

Zatorskiego sukcesu i prężnego rozwoju gminy nie byłoby, gdyby nie duże zaangażowanie społeczne mieszkańców. W czterech miejscowościach działają Ochotnicze Straże Pożarne, które oprócz pomocy w nagłych wypadkach wspierają także działania

lokalne. W każdej wsi bardzo aktywnie działają Koła Gospodyń Wiejskich, a w Rudzach i Trzebieńczycach funkcjonuje także koło gospodarzy. Podczas każdej plenerowej imprezy, to właśnie dzięki ich zaangażowaniu, turyści mogą kosztować specjalów lokalnej kuchni, a szczególnie potraw z zatorskiego karpia. Koła są także organizatorami wielu innych działań społecznych i kulturalnych. O pamięć o historii małej ojczyzny, dba natomiast Towarzystwo Miłośników Ziemi Zatorskiej, które gromadzi pamiątki z przeszłości miasta, prowadzi izbę regionalną, a także organizuje wiele dodatkowych projektów propagu-

Charakterystyczny dla gminy krajobraz.
Zatorskie stawy.

Energylandia.
Park rozrywki przyciągający
do miasta coraz więcej turystów.

jących dziedzictwo kulturowe. Przy TMZZ działa Rada Społeczna Ochrony i Renowacji Zatorskich Zabytków, dzięki której odnowionych zostało już kilka figur i pomników, a także elewacja zabytkowego gotyckiego kościoła. Rada od wielu lat w dniu Wszystkich

Świętych prowadzi kwestę na ratowanie zatorskich zabytków. Bardzo aktywnie działają kluby sportowe a ochotnicze straże pożarne oprócz pomocy w przypadkach zagrożeń są także animatorami innych działań społecznych.

Swoją bardzo duży udział w rozwoju ma przede wszystkim Stowarzyszenie Dolina Karpia oraz Lokalna Grupa Działania, które od kilku lat zdobywają pieniądze z programów pomocowych Unii Europejskiej na działania realizowane na tym terenie.

Zatorland - kompleks kilku parków rozrywki. Na zdjęciach park dinozaurów i park mitologii.

Galeria Szklana w zatorskim ośrodku kultury jest na tyle atrakcyjnym miejscem wystawienniczym, że swoje prace pokazują tu profesorowie krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Na fotografii dyrektor ROK Elżbieta Mostowik wraz z burmistrzem Zatora Mariuszem Makuchem otwierają kolejną wystawę w Galerii Szklanej.

Bardzo duże znaczenia dla atrakcyjności gminy ma z każdym rokiem coraz bardziej różnorodna i atrakcyjna oferta kulturalna, skierowana do wszystkich grup wiekowych. Większość tych

działań tworzonych jest przez Regionalny Ośrodek Kultury w Zatorze, prowadzący obok dużych imprez także multidyscyplinarne działania animacyjne, często realizowane w prowa-

dzonych przez ROK domach ludowych. W strukturze ośrodka z powodzeniem działa także zatorska biblioteka.

Więcej: www.rokzator.pl

Zawsze na Święto Karpia odbywające się w lipcu na zatorskim rynku przyjeżdżają tysiące osób, nawet z dalekich miejscowości.

GMINA ZATOR STOLICA DOLINY KARPIA

725 lat miejskiej historii

Początki dziejów Zatora sięgają wieku XII, kiedy stał tutaj gród obronny, strzegący szlaku z Krakowa na Śląsk. Po raz pierwszy pojawia się w źródłach pisanych w 1228 r., wówczas jeszcze jako wieś. Książę opolski Kazimierz, nadał właśnie w tym roku wieś Zator i okolice, kasztelanowi oświęcimskiemu i wojewodzie opol-

skiemu Klemensowi Jaksie z Ruszcy. Ten z kolei w 1239 r. ofiarował Zator i część innych swoich terenów klasztorowi Sióstr Benedyktynek ze Stańątek koło Krakowa.

Pod koniec XIII w. z silnego księstwa opolsko-raciborskiego wyodrębniło się kilka mniejszych państewek. Jednym z nich było księstwo cieszyńsko-

-oświęcimskie, w granicach którego leżał Zator. Przełomową datą w historii Zatora był rok 1292, wtedy to książę Cieszyna i pan Oświęcimia Mieszko I, nadał Zatorowi prawa miejskie, czyli w 2017 roku Zator obchodzi 725. rocznicę funkcjonowania jako miasto. Zator był ważnym miejscem na szlaku kupieckim średniowiecznej Polski.

Zamek książęcy w Zatorze.
Rycina z pocz. XIX w. Obecnie po przebudowach zamek (pałac) nie posiada tyłu zdobień fasad.

Zatorski rynek na karcie pocztowej z pocz. XX w.

Przez te tereny prowadził tzw. trakt oświęcimski, wiodący na Śląsk oraz trakt krakowski do ówczesnej stolicy Polski, Krakowa. Przez miasto wiodła jeszcze jedna trasa kupiecka – prowadząca do tzw. drogi miedziowej w Kętach, skąd kupcy podróżowali dalej w stronę Bielska, Cieszyna i na Morawy.

Jedną z podstawowych dziedzin zatorskiej gospodarki stało się rybołówstwo. W ryby obfitowała rzeka Skawa, nad którą rozwijało się miasto, a już u schyłku XIII w. założono pierwsze stawy rybne.

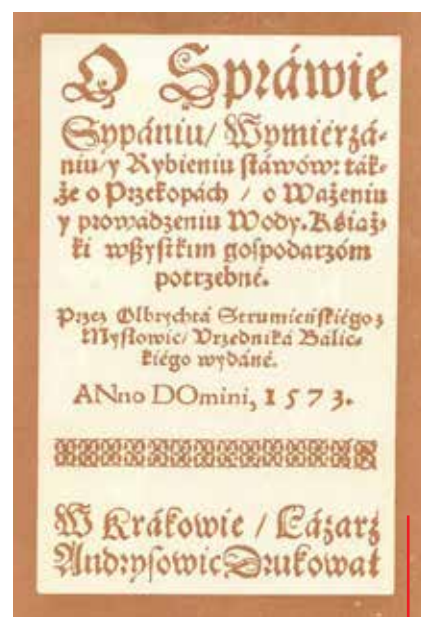
Przeobrażenia polityczne, doprowadziły do dalszych podziałów śląskich księstw i wyodrębnienia się na początku XIV w. samodzielnego księstwa oświęcimskiego, w skład którego weszła także zatorszczyzna. Kolejny podział w 1445 r., doprowadził do

powstania samodzielnego Księstwa Zatorskiego, którego pierwszy władca – Wacław, rozbudował miasto i w latach 1445-1447 wybudował zatorski zamek.

W 1494 r., ostatni książę zatorski Janusz V, sprzedał księstwo polskiemu królowi Janowi Olbrachtowi. Pełna integracja Zatora z Królestwem Polskim nastąpiła na Sejmie w 1564 r. Zachowano jednocześnie nazewnictwo księstwa – tytuł księcia zatorskiego nosił później każdy król Polski, a w XIX w. cesarze austriaccy przez cały okres rozbiorów nosili tytuł „księcia oświęcimskiego i zatorskiego”.

O pewnej odrębności zatorszczyzny, która dopiero z biegiem lat uległa zatarciu, świadczy fakt, że w Królestwie Polskim mieszkańców tych ziem nazywano „księstwiakami” albo „karpikami”.

Od 1525 r. Zator stał się siedzibą starostwa niegrodowego, będącego własnością królewską. W mieście funkcjonował sąd rozpatrujący apelacje od sądów miejskich. W Zatorze odbywały się też sejmiki szlacheckie,

Dzieło z XVI w. Olbrychta Strumieńskiego O sprawie, sypaniu, wymierzaniu i rybieniu stawów, także o przekopach, o wazeniu i prowadzeniu wody

GMINA ZATOR

STOLICA DOLINY KARPIA

na których wybierano posłów do Sejmu Rzeczypospolitej. W okresie wojen szwedzkich (1655-1660), Zator został doszczętnie zniszczony i nie powrócił już do swej dawnej świetności.

W 1772 r. zatorszczyzna została w wyniku I rozbioru Polski wcielona do Austrii jako część Galicji. Władze austriackie sprzedały włości zatorskie ostatniemu staroście Piotrowi Duninowi. Potem dobra te były własnością wpływowych i zamożnych rodów arystokratycznych. Kolejnymi właścicielami byli Poniatowscy, Tysz-

kiewiczowie, Wąsowiczowie i Potoccy – autorzy przebudowy zamku zatorskiego.

Na przełomie XIX i XX w. Zator był niewielkim galicyjskim miasteczkiem, w którym obok kupców i rzemieślników (wikliniarzy i koszykarzy) dominowali na obrzeżach miasta rolnicy i hodowcy karpia. Rozwój miasta u schyłku XIX w. nastąpił w związku z budową linii kolejowej Oświęcim – Skawina (1884 r.), dzięki czemu miasto uzyskało połączenie z Krakowem. Zreorganizowano także infrastruk-

turę drogową, a w kolejnych latach przystąpiono do regulacji rzeki Skawy i budowy mostu. W 1895 r. powstała szkoła koszykarska, funkcjonowały dwie cegielnie i fabryka mydła. W 1903 r. wzniesiono ratusz miejski, oddano do użytku sąd, pocztę i aptekę.

Po napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę, Zator został włączony do Rzeszy. Na przepływającej przez miasto Skawie, przebiegała granica ustanowiona przez Niemców, pomiędzy terenami włączonymi do Rzeszy, a Generalnym Gubernatorstwem,

Koszenie stawów z wykorzystaniem maszyn ciągniętych przez woły. Zdjęcie z okresu międzywojennego.

Zator

Targi na zatorskim rynku odbywały się już w średniowieczu. Ten uwieczniony na karcie pocztowej z czasów galicyjskich. Żółty budynek to sąd grodzki. Obecnie mieści się w nim siedziba Towarzystwa Miłośników Ziemi Zatorskiej i Stowarzyszenie „Dolina Karpią”.

tworem administracyjnym stworzonym z pozostałych terenów okupowanych przez hitlerowców. W okresie wojny ucierpiał bogaty księgozbiór i pamiątki narodowe, które pozosta-

ły w zatorskim pałacu po Potockich. Po wojnie Zator wszedł w skład województwa krakowskiego, a po zmianach administracyjnych w 1975 r. bielskiego, by w 1999 r. znaleźć się

w swoim „historycznym” województwie małopolskim.

Więcej starych fotografii:

www.okzator.iap.pl/stary_zator_galeria/

Mapa księstwa oświęcimsko-zatorskiego z XVI wieku. Zator z zaznaczonym zamkiem książęcym.

Statuetka „Zasłużony dla Ziemi Zatorskiej”, tytułu przyznawanego przez samorząd gminy dla osób, które szczególnie przyczyniły się do rozwoju miasta.

Do tej pory tytuł ten i statuetkę otrzymali: Maria Brandys, regionalistka, twórczyni Towarzystwa Miłośników Ziemi Zatorskiej oraz Zbigniew Biernat, burmistrz Zatora w latach 1998–2015.

Ciekawostki

- W 1438 r. Zator został zdobyty przez oddział raubritterów (rycerzy – zbójników) pod wodzą Dzierzka z Rytwina i przez kilkanaście miesięcy był przez nich okupowany.
- Paweł z Zatora, uznany kaznodzieja i profesor Akademii Krakowskiej, wygłosił płomienne kazanie na pogrzebie króla Władysława Jagiełły.
- W krypcie kościoła pw. św. Wojciecha i św. Jerzego w Zatorze, znajduje się pochówek fundatorów kościoła – Anny Potockiej-Wąsowiczowej i jej męża generała Stanisława Wąsowicza, adiutanta Napoleona I Bonaparte.
- Kiedy zamek zatorski został przebudowany w neogotycki pałac (1836 r.) jego ówczesni właściciele – Potoccy, zgromadzili w nim wiele dzieł sztuki, m.in.: obrazy Leonarda da Vinci i Diego Velazqueza.
- Zatorska straż pożarna jest jedną z najstarszych w Polsce – założono ją już w 1865 r.
- W Palczowicach zachował się fragment Kanału Małopolskiego, zbudowanego przez Austriaków przed I wojną światową.
- Drewniany kościół w Palczowicach stoi na miejscu XV-wiecznego kościoła, który w XVI w. został zamieniony przez ówczesnych właścicieli wsi – Palczowskich, na zbór kalwiński.
- Na zatorskim cmentarzu staraniem Rady Społecznej działającej przy Towarzystwie Miłośników Ziemi Zatorskiej odrestaurowano wiele zabytkowych nagrobków (na zdjęciu powyżej) i umieszczono w specjalnie wydzielonej kwaterze.

W prezbiterium kościoła znajduje się mozaika ECCE HOMO pochodząca z XVI w.

W zatorskim kościele znajdują się epitafia właścicieli dóbr zatorskich, którzy pochowani są w podziemnej krypcie. Na zdjęciu tablica poświęcona hr. Maurycemu Potockiemu, właścicielowi Zatora w XIX w.

Zatorski czternastowieczny kościół jest jednym z ciekawszych przykładów gotyckiej architektury w Małopolsce.

Turniej Rycerski
przed kamieniem książęcym w Zatorze
podczas festiwalu Święto Karpia.

GMINA ZATOR STOLICA DOLINY KARPIA

Ważniejsze zabytki

Zamek książąt zatorskich z połowy XV w.

W 1836 r. zamek przebudowany przez Potockich w neogotycki pałac otoczony parkiem krajobrazowym. Do dziś zachowały się także XIX-wieczne mury otaczające pałac, a także oficyna (dawna kuchnia pałacowa), wozownia i stajnie.

Kościół pw. św. Wojciecha i św. Jerzego z 1393 r.

Gotycki kościół, w którego wnętrzu zachowały się liczne zabytki, m.in.: XV-wieczna chrzcielnica z wyrzeźbioną podobizną księcia zatorskiego Wacława I oraz XVI-wieczna mozaika Ecce Homo.

Ratusz miejski z 1903 r.

Gotycko-renesansowy dwór obronny w Graboszycach z XVI w. (1585 r.)

Budowlę gruntownie przebudowano w XIX w. Dwór, aktualnie w trakcie renowacji, otacza park krajobrazowy z zabytkowym drzewostanem.

Kościół pw. św. Jakuba w Palcowicach z XIX w.

Świątynia stoi na miejscu XV-wiecznego kościoła, który w XVI w. został zamieniony przez ówczesnych właścicieli wsi – Palcowskich, na zbór kalwiński.

Kościół pw. św. Andrzeja w Graboszycach z 1585 r.

Świątynia znajduje się na małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej.

XVIII-wieczny dwór i trzy młyny w Rudzach

Kopiec Grunwald

Rabusiowice - Palcowice usypany przez mieszkańców w 500 rocznicę zwycięstwa pod Grunwaldem.

Kompleksy zatorskich stawów rybnych o średniowiecznej genezie

Panorama Gminy Zator – stolicy Doliny Karpia. Płaskorzeźba wykonana z 400 płyt przez artystów z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie pod kierunkiem prof. Mieszka Tytki jest efektem wieloletniej współpracy miasta z ASP.

Drewniany kościół z XIX w.
w Palczowicach.

Wizualizacja nowego kopca, który staraniem Fundacji Wiedza oraz Gminy Zator powstanie społecznymi siłami w 2018 r. w 100-lecie odzyskania niepodległości i dlatego też będzie nazwany Kopcem Niepodległości.

Dwa kopce

W 1910 roku mieszkańcy zatorszczyzny, z okazji 500. rocznicy zwycięskiej bitwy pod Grunwaldem, usypali w Palczowicach kopiec „Grunwald”. Został on zburzony przez hitlerowców w czasie II wojny światowej i odbudowany dopiero w 1966 r., w rocznicę 1000-lecia chrztu Polski. Odnowiony

został w 2010 r. Teraz ma 14 metrów wysokości, a na jego szczycie stoi pomnik z dwoma nagimi mieczami. W 2018 roku, obok łowiska w Podolszu, zostanie usypany kopiec upamiętniający 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości. Ma mierzyć 14,5 metra wysokości, a na jego

szczyt bieć będzie ścieżka okalająca pierścieniem cały kopiec. Budowa kopca zostanie sfinansowana wyłącznie z pieniędzy społecznych, a do jego budowy wykorzystana będzie ziemia z polskich pól bitewnych. Oba kopce połączy specjalny szlak turystyczny.

Kopiec Grunwaldzki w Palczowicach.

Drewniany kościół św. Andrzeja
w Graboszycach z końca XVI w.
Jest częścią Małopolskiego Szlaku
Architektury Drewnianej.

Chroniona Nazwa Pochodzenia oznacza nazwę produktu pochodzącego z określonego regionu, miejsca lub kraju.

Jakość lub cechy charakterystyczne tego produktu są wynikiem oddziaływania środowiska geograficznego, na które składają się zarówno czynniki naturalne, jak i ludzkie.

Chroniona Nazwa Pochodzenia odnosi się do obszaru geograficznego, na którym odbywają się wszystkie etapy produkcji danego wyrobu.

Producentem Karpia Zatorskiego jest Lokalna Grupa Producentcka Karpia Zatorskiego

Karp Zatorski

Stawy rybne na zatorszczyźnie istnieją od średniowiecza. Już wtedy karp zatorski był szeroko znany i ceniony. Jego wyjątkowy, delikatny smak doceniano zarówno na mieszczańskich stołach, jak i na dworach szlacheckich, książęcych i królewskich. Właśnie z tych stawów, trafił na królewski stół w Krakowie, a nawet do państw ościennych.

W Dolinie Karpia w hodowli stosuje się przeważnie metodę trzyletnią. W gospodarstwie rybackim znajduje się kilka typów stawów. W najmniejszych i naj płytszych – zwanych tarliskami, które porośnięte są specjalnymi trawami, samice karpia składają ikrę. Woda w nich musi mieć tempe-

ratu 18°C. Z zapłodnionej ikry po kilku dniach wylęgają się larwy, które przenosi się do większych stawów. Po miesiącu karpie osiągają wagę 1-2 gramów i wtedy po raz kolejny zmieniają miejsce hodowli. Przenoszone są do większych stawów, w których żywią się naturalnym planktonem oraz dokarmiane są zbożem. W pierwszym roku życia, karpie dorastają do 50 gramów. Potem umieszcza się je w kolejnych stawach, w których dorastają do 200 gramów, by następnie trafić do dużych stawów zwanych towarowymi, w których w trzecim roku życia, samodzielnie zdobywając naturalne pożywienie i dokarmiane wyłącznie zbożem, osiągną najlepszą

do konsumpcji wagę ok. 1,5 kg. Praktycznie metoda hodowli zatorskiego karpia pozostaje niezmienna od wieków, jedynie zamiast koni i wołów, do obsługi stawów używa się obecnie ciągników i samochodów.

Z jednego hektara stawu można wyhodować nawet do 1 tony karpia. Razem z nimi hoduje się także inne ryby. W zatorskich stawach znaleźć można cenione przez wędkarzy sumy i szczupaki oraz karasie, liny, amury, tołpygi, jazie i okonie. Duża powierzchnia stawów jest również znakomitym siedliskiem dla ptaków i innych zwierząt, dzięki czemu tereny te posiadają znakomite walory przyrodniczo-turystyczne.

Odłowy
Karpia Zatorskiego.

Karp Zatorski
-sortowanie ryb.

Karp wędzony jest zawsze najbardziej poszukiwany na wszelkich imprezach organizowanych w Zatorze, szczególnie na początku lipca, gdy do Zatora przyjeżdżają tysiące turystów na coroczne Święto Karpia oraz tuż przed Bożym Narodzeniem na Jarmarku Karpiowym.

Od 2007 roku karp zatorski znajduje się na ministerialnej Liście Produktów Tradycyjnych oraz posiada unijny certyfikat Chronionej Nazwy Pochodzenia, a potrawy z niego przygotowane zdobywają wiele nagród w konkursach kulinarnych. Między innymi w konkursie na Tradycyjne Specjały w Małopolskim Festiwalu Smaku w 2009 r., zatorski karp wędzony zajął I miejsce, a dwa lata później takie wyróżnienie otrzymał karp w zalewie octowej. Uzyskał także nagrodę Złotego Orła. Dodatkowym wyróżnieniem dla zatorskiej ryby, było wpisanie w sierpniu 2011 r. na Listę Produktów Tradycyjnych także karpia wędzonego.

KARP PO ZATORSKU

Składniki

- 1 kg Karpia Zatorskiego (najlepiej wyfiletowanego)
- 2 jajka
- 10 dag sera żółtego
- 10 dag pieczarek
- zielona pietruszka
- sól, papryka, pieprz
- mąka
- śmietana
- masło lub margaryna

Oprawioną rybę kroimy na kawałki i solimy, potem obtaczamy w mące wymieszanej z papryką

i odrobiną pieprzu. Pieczemy na gorącym tłuszczu aby uzyskać lekko złoty kolor. Upieczone kawałki układamy warstwami w naczyniu żaroodpornym, każdą warstwę posypujemy ugotowanymi na twardo i pokrojonymi w kostkę jajkami, posiekaną zieloną pietruszką przyśmażonymi wcześniej pieczarkami i tartym żółtym serem. Na wierzch kładziemy kilka kawałków masła i pod przykryciem pieczemy do pół godziny. Następnie zalewamy śmietaną i jeszcze kilka minut zapiekamy. Podajemy na gorąco

Na zatorskich stawach i łowiskach często można złowić taaaką rybę. Największy złowiony tu karp ważył prawie 33 kg.

GMINA ZATOR STOLICA DOLINY KARPIA

Zatorskie gospodynie przyrządzają karpia na wiele różnych sposobów: smażonego, pieczonego, wędzonego, w zalewie, jako pasztet, w zupie, ale wszystkim proponujemy przygotowanie zatorskiego karpia wg sprawdzonego przepisu w książkach kucharskich,

nazywanego karpem po zatorsku. Przepis załączamy obok. Zainteresowanych innymi daniami z zatorskiego karpia, odsyłamy do regionalnej książki kucharskiej, wydanej w Zatorze, w której zebrano bogactwo lokalnych przepisów. O uznaniu dla zatorskiego karpia węd-

zonego może też świadczyć fakt, że był on w ostatnich dwóch latach bohaterem kilku programów kulinarnych w telewizji ogólnopolskiej.

Więcej:

www.muzeumkarpia.eco.pl/muzeum.php

Praca przy hodowli zatorskiego karpia niewiele się zmieniła na przestrzeni lat. Swoją znakomitą jakością ryba zachowuje dzięki niezmechanizowanej produkcji. Na zdjęciach odłowy współczesne oraz sprzed prawie stu lat, prawie wszystkie prace wykonuje się ręcznie.

Atrakcyjność turystyczna

Zróznicowanie terenu pełne wąwozów i jarów pogórza na południu, po szerokie tarasy rzeczne i starorzecza równiny w dolinie Skawy i Wisły oraz wyjątkowy krajobraz Doliny Karpia, stwarzają ogromne możliwości dla rozwoju turystyki w tym regionie.

Nieprzypadkowo ponad połowa powierzchni gminy jest włączona do obszaru Natura 2000. Podkreśla to unikatowy charakter miejscowej fauny i flory. Podstawowym atutem w Dolinie Karpia jest bogactwo przyrody, która w naturalny sposób rozwija się w dorzeczu Skawy i Wisły, przede wszystkim zaś

w ogromnych kompleksach stawów rybnych. Największe z nich to: „Przeręb”, „Bugaj”, stawy spytkowickie, rudzkie i zatorskie. Zajmują blisko czwartą część powierzchni gminy. Ochrona istniejących zbiorników wodnych i zróznicowana gospodarka hodowlana, ma kluczowe znaczenie dla zachowania przyrodniczego potencjału Doliny Karpia, który stanowi nieodłączny element rozwoju turystyki w regionie.

Stawy hodowlane są naturalną ostoją licznych, zagrożonych wyginięciem, gatunków roślin i zwierząt. W trzciniowych szuwarach gniazdują m. in. ptaki

wróblowate, a na żyznym dnie stawów, z których jesienią spuszczana jest woda, żerują ptaki siewkowate i blaszkodziobe. Wśród rzadkich gatunków ptaków, miłośnik przyrody spotka też bączka rożeńca, helmiatkę, podgorzałkę, zielonkę, sieweczkę obroźną, podróżniczkę czy wąsatkę. Podmokłe tereny stawów i dorzecze Skawy, stanowi też ostoję chronionych gatunków roślin, a wśród nich wawrzynka wilczełyko, kruszczyka szerokolistnego, skrzypta olbrzymiego, bluszcz pospolitego, lilii złotogłów, pióropusznika strusiego, grążeli żółtej, grzybieńczyka wodnego, salwinii pływającej

Mnogość rzadko spotykanej w innych rejonach Polski gatunków fauny i flory, to potencjał dla turystyki kwalifikowanej – przyrodniczej. Cisza, spokój i piękno otaczającej przyrody służą wędkowaniu i spacerom nad Skawą, stawami oraz pożywirowymi wyrobiskami.

Wyrobiska po zalaniu przekształcano
w sztuczne zbiorniki wodne.
Stwarzają idealne warunki do tworzenia
łowisk i miejsc rekreacyjnych.

Zróżnicowanie terenu i różnorodność krajobrazu służy długim wyprawom rowerowym. Przez teren gminy przebiega kilka szlaków, między innymi część Zielonego Szlaku Kraków – Morawy – Wiedeń „Greenways” czy szlak EuroVelo 11 (Szlak Europy Wschodniej). Przez gminę przebiega także Wiślana Trasa Rowerowa, która po ukończeniu budowy pozostałych odcinków połączy Bałtyk z górami. Dzięki temu na terenie całej gminy często można spotkać rowerzystów.

jęcej, barwinka pospolitego, kopytnika pospolitego, konwalii majowej, kruszyny pospolitej, przytulii wonnej, pierwiosniki wyniosłej czy kaliny koralowej.

Na atrakcyjność turystyczną gminy Zator składają się jej liczne walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. Zator i okolice są dogodnym miejscem zarówno do tradycyjnego spędzania

wolnego czasu, jak i do aktywnych form wypoczynku. Ważnym dla turystyki atutem gminy jest jej położenie komunikacyjne, umożliwiające łatwy dojazd, a dzięki korzystnemu położeniu, zaledwie kilkanaście kilometrów od stóp Beskidu Małego, miasto jest świetną bazą wypadową do wycieczek w góry.

Dolina Karpia to prawdziwy raj dla wędkarzy. Czekają tu na nich kilkanaście specjalnie w tym celu zagospodarowanych łowisk, nie tylko z karpem, ale także i z innymi poszukiwanymi gatunkami ryb. W samej tylko gminie Zator, jest takich łowisk kilka, a niektóre z nich składają się z kilku zbiorników o wielohektarowej powierzchni.

Podczas spływu kajakowego Skawą zobaczymy piękno przyrody zupełnie z innej perspektywy i zauważymy wiele szczegółów, których nie dostrzeżemy z brzegów.

ZATORSKIE NAJ

- W Energylandii jest największy w Polsce rollercoaster.
- Zatorszczyzna jest jednym z największych skupisk stawów w skali nie tylko Polski, ale i Europy.
- Największy kompleks stawów rybnych to „Przeręb”, składa się z 23 stawów obejmujących obszar 430 ha. To 8,5% powierzchni całej gminy Zator.
- Największy karp złowiony dotychczas w Dolinie Karpia ważył prawie 33 kg.
- W Zatorlandzie znajduje się największy na świecie ruchomy dinozaur T-Rex.
- W Parku św. Mikołaja znajduje się najbardziej rozświetlone drzewo w Polsce – migocze na nim ponad 110 tys. światełek.
- Dolina Karpia jest jedną z największych ostoi ściśle chronionego ślepowrona zwyczajnego – symbolu Doliny Karpia i Ziemi Oświęcimskiej. Właśnie tutaj przyjeżdżają ornitolodzy z całego świata by obserwować tego ptaka w jego naturalnym środowisku.

Kultura i folklor

Ważnym elementem atrakcyjności jest wielość imprez organizowanych na terenie gminy Zator, które z roku na rok gromadzą coraz większą liczbę turystów. Sława zatorskiego karpia sprawiła, że największym zainteresowaniem cieszą się: „Święto Karpia” (lipiec), Wielkie Zatorskie Żniwa Karpiove (wrzesień) i Zatorski Jarmark Karpiovy (grudzień). Największa z nich – „Święto Karpia”, jest już tak szeroko znana,

że przyciąga do Zatora turystów nawet z bardzo odległych miejscowości. Przez trzy dni święta, na zatorskim rynku gromadzi się kilkanaście tysięcy ludzi, którzy przyjeżdżają tu, aby skosztować potraw z zatorskiego karpia, posłuchać koncertów gwiazd polskiej estrady, obejrzeć prezentacje artystów z zaprzyjaźnionych z Zatorem miast Węgier, Czech, Rumunii, Słowacji i Włoch. Kalendarz imprez

wypełniają również wydarzenia sportowe, teatralne i plenery malarskie. Bardzo szeroką działalność prowadzi Regionalny Ośrodek Kultury w Zatorze, który organizuje w ciągu roku ponad 500 różnego rodzaju eventów, imprez i wydarzeń, więc każdy znajdzie w tej ofercie coś dla siebie.

Więcej:

www.rokzator.pl/index.php/pl

W całej gminie organizowanych jest wiele eventów, koncertów i innych imprez. Nieodłącznym ich elementem są degustacje potraw z zatorskiego karpia i innych lokalnych potraw, które przygotowywane są przez koła gospodyń i gospodarzy a także przez znanych zawodowych kucharzy.

Koncertы w czasie corocznego Święta Karpia ściągają do miasta wielotysięczną publiczność z całej Małopolski.

Oświata

Samorząd Zatora bardzo dba o swoje szkoły i przeznaczają w swoim budżecie możliwie jak najwięcej pieniędzy na remonty swoich placówek oraz zakupy pomocy dydaktycznych i modernizację budynków. Obecnie w gminie funkcjonuje 5 przedszkoli, 8 szkół podstawowych i 3 gimnazja. Dwie szkoły podstawowe są prowadzone przez lokalne stowarzyszenia.

Gmina jako jedyna w powiecie prowadzi samodzielnie także szkoły ponadgimnazjalne. W 2014 roku założono Wielozawodowy Zespół Szkół, który prowadzi klasy zawodowe i średnie, a uczniowie swoje zawodowe doświadczenie zdobywają w zakładach Zatorskiej Strefy Ekonomicznej.

W 2017 roku szkoła dzięki dotacji z funduszu szwajcarskiego została

wyposażona w bardzo nowoczesne pracownie: mechatroniczną, językową, pojazdów samochodowych i gastronomiczną.

Dzięki temu jest najlepiej wyposażoną taką szkołą w okolicy.

Obok szkół i przedszkoli funkcjonują nowe place zabaw, z których bardzo chętnie korzystają najmłodszy.

Na wszystkich prezentacjach kulinarnych stoiska przygotowane przez uczniów klasy gastronomicznej zatorskiego WZS cieszą się zawsze dużym powodzeniem.

Rozrywka

Obecnie Zator znany jest w całej Polsce przede wszystkim z dwóch parków rozrywki: Energylandii i Zatorlandu.

Energylandia, nie jest zwykłym wesołym miasteczkiem, to prawdziwy rodzinny park rozrywki z atrakcjami zarówno dla małych dzieci, jak i tych starszych, a także dla ich rodziców. Obecnie park zajmuje prawie 40 hektarów, ale w najbliższym czasie powiększy się ponad dwukrotnie. W lecie dużym powodzeniem cieszy się

Water Park z kompleksem basenów dla dzieci i piaszczystą plażą.

Zatorland to kilka parków tematycznych: park ruchomych dinozaurów, park św. Mikołaja, park mitologii, park owadów oraz park bajek i stworzeń wodnych. Największym z nich jest park ruchomych dinozaurów. Ścieżka edukacyjna wśród kilkusetletnich drzew, usiana jest ożywionymi prehistorycznymi gadami, wśród nich gigantycznym ruchomym

T-Rexem. Obok parku dinozaurów, powstał park mitologiczny i park owadów. Turysta, może dowiedzieć się wiele na temat dziejów ziemi i mineralogii, ponadto czeka na niego wiele innych atrakcji – m.in. park rozrywki z kinem, karuzelami, pociągami i domem „do góry nogami”.

Więcej:

www.zatorland.pl

www.energylandia.pl

Obok ruchomych dinozaurów w Zatorlandzie można odwiedzić Muzeum Szkieletów i Skamieniałości, w którym zobaczymy kolekcję skamieniałych zwierząt – wężeł, ryb, ptaków, elementy szkieletów dinozaurów. Znajduje się tam także stała ekspozycja, pokazująca procesy powstawania skał i minerałów.

Park św. Andrzeja

Tuż obok zabytkowego kościoła w Graboszycach, staraniem tamtejszego proboszcza, powstał Park św. Andrzeja Apostoła. W pierwszej części poświęconej czasom

biblijnym umieszczono postacie osób związanych ze św. Andrzejem, w drugiej średniowiecznej, znajdziemy tych, którym ten święty patronuje. Ponadto nasadzono tu

wiele ciekawych gatunków roślin, więc spacer to tym ogrodzie wykorzystać można także jako lekcję botaniki. Całość uzupełniają dwa duże murale.

Energylandia

Sport

W Gminie Zator istnieje dobra baza sportowa, która jest od kilku lat rozbudowywana. Są tutaj 4 pełnowymiarowe boiska do piłki nożnej, a od 2011 r. funkcjonuje Miejska Stefa Rekreacji Sportowej, czyli kompleks boisk do piłki ręcznej, siatkowej

i koszykówki oraz tartanowa bieżnia lekkoatletyczna. Zainstalowano tu ogólnodostępne przyrządy do ćwiczeń siłowych. Całość jest bezpłatnie udostępniana mieszkańcom także wieczorami, gdyż cały obiekt jest doskonale oświetlony. Dodat-

kowym miejscem do uprawiania sportu jest powstały kilka lat temu obiekt z wielofunkcyjnymi boiskami z nawierzchnią z trawy syntetycznej w Palczowicach.

W gminie sprawnie działają cztery kluby piłkarskie: LKS „Zatorzanka”

Zawodniczka zatorskiego klubu, Rita Malinkiewicz reprezentowała Polskę na Mistrzostwach Europy w Szwecji w 2016 r.

W gminie są cztery pełnowymiarowe boiska piłkarskie oraz kompleks wielofunkcyjnych boisk ze sztuczną nawierzchnią. Gminne kluby prowadzą drużyny w każdej kategorii wiekowej.

Zator, LKS „Skawa” Podolsze, LKS „Gród” Grodzisko i LKS Palcowice. Główny nacisk kładą one na szkolenie dzieci i młodzieży ale także prowadzą swoje drużyny seniorskie uczestniczące w rozgrywkach piłkarskich na różnych szczeblach.

Dekadę temu powstał Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”, który prowadzi trzy sekcje: kolarską, lekkiej atletyki i siatkarską. Jego zawodniczki i zawodnicy zdobywają od kilku lat medale w kolarskich Mistrzostwach Polski w kolarstwie górskim, a tak-

że wielokrotnie reprezentowali nasz kraj podczas Mistrzostw Europy i Mistrzostw Świata.

Najmłodsza, działająca od dwóch lat, sekcja lekkoatletyczna także może się pochwalić sukcesami swoich zawodników na zawodach wojewódzkich.

Zatorska drużyna siatkarek z powodzeniem gra w II lidze.

Obok tradycyjnych sportów w Zatorze organizowane są turnieje szachowe i mistrzostwa scrablistów.

Współpraca międzynarodowa

Pierwszym miastem partnerskim Zatora było węgierskie Berekfürdo, z którym umowę o współpracy podpisano już w 2001 roku. W następnych latach nawiązano kontakty ze słowackimi Bojnicami i Terchową. Węgierskie Berekfürdo to niewielka miejscowość z termalnymi i leczniczymi basenami, licznie odwiedzana nie tylko przez Węgrów, ale także przez turystów z zachodniej Europy. Znane turystom są także i dwa pozostałe miasta partnerskie. W Bojnicach jest jeden z najbardziej znanych słowackich zamków, a Terchowa to

miasto słynnego także i w Polsce - Janosika, legendarnego rozbójnika, który pomagał biednym. Obecnie z tymi trzema miastami prowadzona jest ciągła współpraca, szczególnie kulturalna. Węgrzy prezentują swój folklor oraz tradycyjne węgierskie potrawy podczas Świąt Karpia i Żniw Karpiowych, a Zatorzanie reprezentują nasz kraj podczas corocznego Dnia Polskiego na basenach termalnych w Berekfürdo. Podobny rodzaj współpracy prowadzony jest ze Słowakami. Występy zespołów breakdance, instru-

mentalnych, Sokolników i pokaz fire show z Bojnic, na długo pozostaną w pamięci Zatorzan uczestniczących w Świącie Karpia. Natomiast folklorystyczne zespoły z Terchowej oraz produkty regionalne z tej części Słowacji są dużą atrakcją podczas wielu imprez plenerowych w Zatorze. W czasie tej wieloletniej współpracy nawiązały się także już mniej sformalizowane kontakty i wielu mieszkańców gminy w wyniku współpracy pomiędzy szkołami gościło u siebie młodych ludzi ze Słowacji i odwiedziło z rewizytą piękne słowackie miasta.

Węgierskie Berekfürdo, to pierwsza miejscowość partnerska Zatora. Tamtejsze baseny termalne przyciągają tysiące turystów z całej Europy.

W słowackich Bojnicach znajduje się zamek uznany za jeden z trzech najładniejszych zamków Europy

Pomnik Janosika w Terchowej, mieście partnerskim Zatora. Terchowska muzyka ludowa jest wpisana na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO

Współpraca z Akademią Sztuk Pięknych

Kilkanaście lat trwa współpraca Zatora z krakowską Akademią Sztuk Pięknych. Dzięki niej, studenci wydziału konserwacji odbywają tu praktyki, a wiedzę zdobytą na uczelni,

wykorzystują odnawiając zatorskie zabytki. Dzięki ich pracy został odnowiony obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w zatorskim kościele, brama wjazdowa do Pałacu Potockich i trzy

przydrożne figury. Młodzi artyści mają w naszym mieście także swoje plenery, a w Galerii Szklanej miejscowego ośrodka kultury, swoje prace wystawiają profesorowie ASP.

„Złota Łuska” – nagroda gospodarcza Burmistrza Zatora przyznawana od 2014 roku w trzech kategoriach: Firma Roku, Promotor Turystyki, Wybitne Zaangażowanie Społeczne. Statuetkę nagrody zaprojektował prof. Mieszko Tylka, z krakowskiej ASP.

GMINA ZATOR STOLICA DOLINY KARPIA

Zator – Gmina z ikłą

Gmina Zator od kilkunastu już lat zajmuje bardzo wysokie miejsca w rankingach gmin najlepiej zarządzanych, innowacyjnych i najwięcej inwestujących. W 2012 r. została uznana przez ogólnopolski opiniotwórczy dziennik „Rzeczpospolita”, za jedną z najlepszych gmin w Polsce pod względem innowacyjności oraz najlepszą gminę województwa Małopolskiego, wykorzystującą fundusze unijne. Wysoka ocena gminy znalazła potwierdzenie także w 2016 r., gdy Zator zdobył 2. miejsce w Polsce, w rankingu gmin miejsko wiejskich. Spośród wszystkich gmin woj. małopolskiego, w budżecie zatorskiej gminy, na inwestycje przeznaczono najwięcej, bo aż 61,3% wszystkich

wydatków. Także biorąc pod uwagę wykorzystanie środków unijnych, Zator jest najlepszy, gdyż ze wszystkich wydawanych pieniędzy na inwestycje, ponad 56% pochodzi z funduszy unijnych. Zator jest również na czele, jeśli przeliczyć wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca. Gmina wydaje bowiem aż 3 277 zł, przewyższając zdecydowanie Kraków i Niepołomice, które do tej pory były symbolem szybkiego rozwoju i absorbowania środków unijnych.

Obok zamieszczamy zestawienie najważniejszych inwestycji realizowanych z wykorzystaniem funduszy unijnych. Ponadto o środki unijne starają się także jednostki organizacyjne Gminy. Regionalny Ośrodek

Kultury w Zatorze prowadzi wieloletni program Małopolska Wielu Kultur, który uzyskał wsparcie unijne w wysokości 527 tys. zł. Także Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt mający na celu wsparcie osób bezrobotnych i o niskim statusie materialnym. Systemowy projekt unijny miał wartość 504 tys. zł.

Także w innych gminach Doliny Karpią, realizowane są przez Lokalną Grupę Działania Stowarzyszenie Dolina Karpią, programy rozwoju obszarów wiejskich Leader +. Tylko w 2012 r. przeznaczono na realizację małych projektów 396 tys. zł, a na projekty w ramach programu „Odnowa i rozwój wsi”, wyasygnowano ponad 1,5 mln zł.

Zatorska strefa ekonomiczna jest jednym z czynników szybkiego ale zrównoważonego rozwoju Zatora. Ma także pozytywny wpływ na rozwój ościennych gmin.

WAŻNIEJSZE INWESTYCJE W GMINIE ZATOR WSPÓŁFINANSOWANE Z FUNDUSZY UNIJNYCH

- Kompleksowe uzbrojenie terenów pod strefę Aktywności Gospodarczej I etap – Wartość 16 mln zł
- Rozbudowa Strefy Aktywności Gospodarczej Małopolski Zachodniej – Gmina Zator – II etap – Wartość 4,5 mln zł
- Budowa sieci kanalizacyjnej w Graboszycach – Wartość 10,9 mln zł
- Przebudowa Ratusza Miejskiego i Biblioteki Publicznej im. Pawła z Zatora – Wartość 3 mln zł
- Rewitalizacja miejskiej strefy rekreacji sportowej w Zatorze wraz z parkingiem oraz placu aktywnego wypoczynku przy przedszkolu w Zatorze – Wartość 2,7 mln zł
- Rozbudowa budynku Domu Ludowego w Rudzach, wraz z zagospodarowaniem terenu – Wartość 1,9 mln zł

W związku z gospodarczym rozwojem miasta potrzebne są nowe mieszkania. Obok domów jednorodzinnych powstają także budynki wielorodzinne. Tak będzie wyglądać już niedługo nowe osiedle mieszkaniowe blisko centrum miasta. Pierwszy blok już stoi.

GMINA ZATOR STOLICA DOLINY KARPIA

Gmina z nagrodami

Zator doceniany jest w zestawieniach ogólnopolskich. W jednym z najbardziej prestiżowych rankingów gmin, który corocznie organizuje „Rzeczpospolita”, opiniotwórcza gazeta codzienna, od kilku już lat zajmuje czołowe pozycje wśród najlepszych gmin Polski. Jest zawsze w czołówce w ogólnym ze-

stawieniu, a w ostatnich latach dodatkowo zajmuje znakomite lokaty w rankingach uwzględniających innowacyjność.

Nagrody i wyróżnienia dla gminy mają niebagatelne znaczenie w budowaniu dobrej atmosfery i tworzeniu jak najlepszych warunków dla przedsiębiorców prowadzących

już na tym terenie działalność gospodarczą, a także dla nowych inwestorów, którzy w ostatnich latach właśnie do Zatora przenoszą z innych miast prowadzoną przez siebie działalność.

Atutem Gminy jest również sprawne działanie Urzędu Miejskiego.

Burmistrz Mariusz Makuch odebrał w 2016 r. kolejną nagrodę dla Gminy Zator. Tym razem Karkowski Park Technologiczny docenił Zator za wspieranie lokalnego biznesu.

Uroczyste przekazanie certyfikatu Najbardziej Innowacyjnej Gminy w Polsce w 2012 roku przez byłego Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Jerzego Buzka. Nagrodę dla Zatora odbierał Tomasz Wieliczko, zastępca kierownika Wydziału Promocji i Oświaty.

NAGRODY

- 2006 R. • WYRÓŻNIENIE DLA GMINY W PLEBISCYCIE MAŁOPOLSKI SMAK ZA KULTYWOWANIE MAŁOPOLSKICH TRADYCJI KULINARNYCH I PROMOWANIE ZATORSKIEGO KARPIA
- 2007 R. • LAUREAT RANKINGU „RZECZPOSPOLITEJ” W KATEGORII NAJLEPSZA GMINA MIEJSKA
- 2008 R. • LAUREAT RANKINGU „RZECZPOSPOLITEJ” W KATEGORII NAJLEPSZA GMINA MIEJSKA
- 2010 R. • LAUREAT RANKINGU „RZECZPOSPOLITEJ” W KATEGORII NAJLEPSZA GMINA MIEJSKA
- 2011 R. • 1. MIEJSCE W RANKINGU „RZECZPOSPOLITEJ” W KATEGORII NAJBARDZIEJ INNOWACYJNA GMINA MIEJSKA
• 3. MIEJSCE DLA BURMISTRZA ZBIGNIEWA BIERNATA W RANKINGU SAMORZĄDOWY MENEĐŻER ROKU W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM.
- 2012 R. • 2. MIEJSCE W RANKINGU „RZECZPOSPOLITEJ” W KATEGORII NAJBARDZIEJ INNOWACYJNA GMINA MIEJSKA
• 12. MIEJSCE W RANKINGU GŁÓWNYM „RZECZPOSPOLITEJ” WŚRÓD WSZYSTKICH GMIN MIEJSKICH I MIEJSKO-WIEJSKICH
• 1. MIEJSCE W RANKINGU „RZECZPOSPOLITEJ” W KATEGORII INWESTYCJE WŚRÓD GMIN MIEJSKICH I MIEJSKO-WIEJSKICH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM
• NAGRODA KRAKOWSKI DUKAT DLA BURMISTRZA ZBIGNIEWA BIERNATA W KATEGORII SAMORZĄDOWY KREATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.
- 2014 R. • 8. MIEJSCE W RANKINGU GŁÓWNYM „RZECZPOSPOLITEJ” WŚRÓD WSZYSTKICH GMIN MIEJSKICH I MIEJSKO-WIEJSKICH
- 2015 R. • 14. MIEJSCE W RANKINGU GŁÓWNYM „RZECZPOSPOLITEJ” WŚRÓD WSZYSTKICH GMIN MIEJSKICH I MIEJSKO-WIEJSKICH
- 2016 R. • 2. MIEJSCE W RANKINGU GŁÓWNYM „RZECZPOSPOLITEJ” WŚRÓD WSZYSTKICH GMIN MIEJSKICH I MIEJSKO-WIEJSKICH
• LAUREAT KONKURSU WZOROWA GMINA – LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
• NAGRODA KRAKOWSKIEGO PARKU TECHNOLOGICZNEGO ZA WSPARCIE DLA BIZNESU

SZWAJCARSKO-POLSKI PROGRAM WSPÓŁPRACY

Dolina Karpia szansa na przyszłość

Tuż po rozszerzeniu Unii Europejskiej w 2004 r. Szwajcaria zadeklarowała utworzenie programu pomocowego dla zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych pomiędzy nowymi i starymi państwami Unii. Dla 10. nowych państw, przekazano ponad 1 mld franków szwajcarskich, z których prawie połowa przeznaczona została do wykorzystania w Polsce w latach 2007-2017.

Zator jest jednym z 58. podmiotów, które otrzymały pomoc z tego programu. Doceniono tym samym dotychczasowe osiągnięcia gminy, jej

dynamiczny rozwój, wysoką pozycję w rankingach oraz bogate doświadczenie w realizacji projektów unijnych. Projekt „Dolina Karpia – szansa na przyszłość”, którego liderem jest Zator realizowany był wraz z gminami

Przeciszów, Brzeźnica, Osiek, Polanka Wielka i zakładał przede wszystkim utworzenie Centrum Aktywizacji Zawodowej, stworzenie funduszu dotacji oraz promocję Doliny Karpia. Budżet projektu to 14 mln 900 tys. złotych.

BUDŻET PROJEKTU

3 975 238 CHF - 14 900 000 PLN
2 163 383 CHF - CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ - 7 956 016 PLN
1 473 807 CHF - FUNDUSZ DOTACJI - 5 494 925 PLN
166 360 CHF - PROMOCJA SUBREGIONU - 641 020 PLN
43 415 CHF - PARTNERSTWO SZWAJCARSKIE - 155 880 PLN
166 924 CHF - ZARZĄDZANIE PROGRAMEM - 630 442 PLN

Uroczyste podpisanie umowy w 2007 r. na realizację projektu „Dolina karpia – szansa na przyszłość” pomiędzy burmistrzem Zatora i dyrektorem programu szwajcarskiego.

Nagroda Złote Gwiazdy za organizację międzynarodowych spotkań miast partnerskich z udziałem Gminy Zator.

Centrum Aktywizacji Zawodowej

Centrum Aktywizacji Zawodowej (CAZ) powstało w Zatorze, a jego podstawowymi celami są organizacja szkoleń, seminariów i konferencji biznesowych oraz prowadzenie doradztwa i poradnictwa zawodowego. Przeprowadzone dotychczas szkolenia, adresowane były dla osób

bezrobotnych oraz prowadzących własną działalność gospodarczą. W Centrum przeprowadzono prawie 80 szkoleń dla ponad 550. osób, mieszkańców gmin uczestniczących w projekcie. Centrum Aktywizacji Zawodowej zajmowało się także organizacją i dofinansowaniem staży

zawodowych, wymiany uczniów oraz staży w Szwajcarii. W czasie trwania projektu z tej formy aktywizacji i pomocy skorzystało ponad 180 osób. Działania te realizowane były przez pracowników instytucji realizującej projekt, czyli Urzędu Miejskiego w Zatorze oraz Zatorskiej Agencji

Projekt polsko-szwajcarski

Dolina Karpia szansa na przyszłość	Dotacje na rozwój 42 umowy 53 miejsca pracy 7 289 056 zł	Start up-y 19 umów 21 miejsc pracy 971 462 zł	Start up + rozwój 61 umów 74 miejsca pracy 8 260 519 zł	Szkolenia 89-617 osób	Konsultacje i porady 1826 godzin 4020 osób
--	--	---	---	---------------------------------	--

Rozwoju sp. z o.o. W każdej gminie uczestniczącej w programie stworzony był Punkt Informacyjno – Konsultacyjny, by mieszkańcy, niezależnie od miejsca zamieszkania mieli

łatwy dostęp do usług świadczonych przez CAZ.

Dzięki programowi udało się także utworzyć w Zatorze Wielozawodowy Zespół Szkół, który kształci młodzież

w obecnie poszukiwanych na rynku pracy zawodach. Praktyki zawodowe uczniowie odbywają w przedsiębiorstwach działających w Zatorskiej Strefie Ekonomicznej.

Sale konferencyjne i dydaktyczne w Centrum Aktywizacji Zawodowej są komfortowe i w pełni wyposażone, dlatego często organizowane są tu szkolenia, spotkania i konferencje. Korzysta z niej także Wielozawodowy Zespół Szkół prowadzony przez gminę.

Uczniowie zatorskich szkół mają możliwość poznania nowoczesnych zakładów produkcyjnych w Zatorskiej Strefie Ekonomicznej.

Fundusz dotacji

Bardzo ważnym polem działania projektu był fundusz dotacji, na którego funkcjonowanie przeznaczono prawie 1,5 mln CHF. Pieniądze te zostały rozdane w formie konkursowej, a przeznaczone były na pomoc finansową i prawną potrzebną do założenia swojej działalności gospodarczej. Natomiast prowadzący już swoje firmy przedsiębiorcy mogli otrzymać dofinansowanie na ich dalszy rozwój lub zmianę profilu i do-

stosowanie się do wymagań rynku. W latach 2012-2016 dofinansowano 55 projektów dla 49. przedsiębiorców. Wszyscy, którzy skorzystali z dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej nadal prowadzą swoje firmy.

Bardzo widocznym i wymiernym efektem działań funduszu dotacyjnego jest znaczne poszerzenie oferty noclegowej dla turystów przyjeżdżających do Zatora.

DWA RODZAJE DOTACJI:

- ZREALIZUJ SWÓJ POMYSŁ NA FIRMĘ:
 - KWOTA DOTACJI – 20 000 – 30 000 ZŁ
 - CZAS REALIZACJI PROJEKTU – 12 MIESIĘCY
 - ŁATWA I KRÓTKA PROCEDURA
- ROZKRĘĆ SWÓJ BIZNES:
 - KWOTA DOTACJI – 50 000 – 150 000 ZŁ
 - CZAS REALIZACJI PROJEKTU – 12 MIESIĘCY
 - ŁATWA I KRÓTKA PROCEDURA

Dotacje na rozpoczęcie działalności uruchomiły szeroki zakres aktywności mieszkańców. Powstała między innymi Pracownia Krawiectwa Artystycznego Satina Folk, w której Bożena Balcer tworzy stroje, biżuterię i aranżuje wnętrza z wykorzystaniem motywów regionalnych. Swoje produkty prezentowała na wielu targach i jarmarkach m.in. w „Europejskich Targach Produktów Regionalnych” w Zakopanem, „Jarmarku Podhalańskim” w Nowym Targu, „Jarmarku z okazji Święta Miasta Katowic” czy w regionalnych wydarzeniach np. „Święcie Karpia” czy „Targach Turystycznych w Dolinie Karpia”. Swoje produkty prezentowała również na pokazie mody „Fashion Folk” w ramach święta „Cepelia” na Rynku Głównym w Krakowie.

Dzięki dotacjom na utworzenie nowych firm powstało kilka pensjonatów dla turystów. Wiele z nich, jak zatorski Hostel Pod Różą, oferuje wysoki standard noclegów.

Jako osoba uprawiająca wolny zawód, cenię sobie niezależność, a moją pracę cechują niesystematyczne godziny pracy, które niekiedy kolidują z oczekiwaniami ewentualnych pracodawców. Założenie własnej działalności było kompromisem między własną wizją świata, a merkantylnymi aspektami wykonywanej pracy. Odstraszającym, wydawał się jednak fakt zgromadzenia i wypełnienia wszystkich potrzebnych dokumentów, które niestety wydają się bardzo skomplikowane. Przy pomocy bliskich oraz profesjonalnych doradców i szkoleń, udało się jednak to przejść z pozytywnym rezultatem.

Anna Kowal Pracownia Twórcza BĘ202

Promocja Doliny Karpia

Równoległe z dwoma podstawowymi celami prowadzona była szeroka kampania promocyjna, mająca pomóc w rozwoju turystyki i rekreacji tych terenów oraz wspomóc promocję lokalnych produktów. Namioty z logotypami projektu oraz z materiałami promocyjnymi obecne były na wielu imprezach plenerowych, a w 2016 r. zorganizowano tematyczny „Piknik ze Szwajcaram”,

podczas którego zaprezentowano efekty projektu.

Foldery, broszury, ulotki rozdawane podczas imprez organizowanych w gminach Doliny Karpia oraz na targach turystycznych na pewno przyczyniły się do jeszcze większej rozpoznawalności tych terenów oraz do zwiększenia liczby turystów odwiedzających te tereny a także do zwiększenia liczby

klientów powstających tu firm. Wszystkie działania projektu „Dolina Karpia – szansa na przyszłość” były ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie wpływały na siebie. Duże znaczenie dla prawidłowej realizacji projektu miała zatorska Strefa Aktywności Gospodarczej, której przedsiębiorcy także wykorzystali szanse jaką dawał projekt polsko-szwajcarski.

Atrakcyjność turystyczna gminy oraz jej szybki rozwój gospodarczy zauważają nie tylko media lokalne. Żator często gości na antenach ogólnopolskich i łamach prasy krajowej. Na zdjęciu Piotr Domagała, sekretarz gminy i koordynator projektu Dolina Karpia – szansa na przyszłość opowiada o sukcesie Zatora.

Kulinaria

Sprawdzone i najlepsze przepisy na potrawy z zatorskiego karpia są dostępne w Internecie. Jak je najlepiej przygotować i podać prezentują panie z gminnych kół gospodyń.

https://www.youtube.com/channel/UC0t0MLR_ONQa8ymbYQhEM9A

Turyści zawsze cenią sobie podczas najważniejszych zatorskich imprez degustację zatorskiego karpia przygotowywane przez koła gospodyń.

Stoiska promocyjne projektu obecne były podczas imprez organizowanych w każdej gminie i cieszyły się zawsze dużym zainteresowaniem, a koła gospodyń i osoby zaangażowane w działania projektowe były honorowane okolicznościowymi dyplomami i upominkami. Na zdjęciach stoisko promocyjne na zatorskim rynku oraz podziękowania dla osób organizujących imprezę „Zatorski karp na świątecznym stole”.

STREFA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ W ZATORZE

ZATORSKA STREFA
AKTYWNOŚCI
GOSPODARCZEJ

Specjalna Strefa Ekonomiczna

Od kilku już lat, priorytetem działań władz miasta jest rozwój infrastruktury, umożliwiający pozyskiwanie nowych inwestorów oraz zrównoważony rozwój gospodarczy regionu. Konsekwentnie prowadzone wieloletnie działania doprowadziły do rozpoczęcia w 2009 r. budowy Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG), która sukcesywnie przyciąga kolejnych inwestorów.

Jej podstawowymi atutami są doskonałe położenie, świetne rozwiązania komunikacyjne oraz w pełni przygotowane i uzbrojone tereny inwestycyjne. Zatorska Strefa Aktywności Gospodar-

czej objęta jest Specjalną Strefą Ekonomiczną, co dodatkowo umożliwia prowadzenie działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach.

Przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc publiczną, przede wszystkim poprzez zwolnienia podatkowe. Zwolnienia obowiązują w kolejnych latach, aż do momentu odzyskania 50 % wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez inwestora, natomiast firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw mogą odzyskać nawet do 70% nakładów inwestycyjnych. Udogodnienia dla inwestorów zaplanowane są do końca 2026 r.

Strefa obejmuje łącznie 40 ha gruntów, z czego blisko 30 ha przeznaczonych jest na działalność przemysłową, a 8 hektarów zaplanowano na usługi. Docelowo zatorska Strefa obejmie ponad 100 ha powierzchni.

Ogromne znaczenie dla pewności inwestowania ma zatwierdzony dla tego terenu pełny plan zagospodarowania przestrzennego.

Oprócz pomocy publicznej, wynikającej z rządowych gwarancji, inwestujący w zatorskiej strefie mogą liczyć także na lokalne preferencje ustalone przez władze Gminy. Przedsiębiorcy,

którzy utworzą nowe miejsca pracy otrzymują zwolnienie z lokalnego podatku od nieruchomości. Okres, na jaki pracodawca otrzyma zwolnienie, zależy od liczby nowo zatrudnianych pracowników.

Niebagatelnym i bardzo ważnym dla firm jest przyjazny klimat stworzo-

ny w Zatorze dla inwestorów i szerokie wsparcie ze strony urzędników w Urzędzie Miejskim. Wśród przedsiębiorców, Urząd Miejski w Zatorze uznawany jest za najbardziej ukierunkowany na współpracę i pomoc w trakcie całego procesu inwestycyjnego. Atrakcyjność regionu została dostrzeżo-

na wśród inwestorów i także tereny poza strefami stają się poszukiwane. Obecnie w zatorskiej strefie zainwestowało już 21 przedsiębiorców, a kolejnych kilku zainteresowanych jest rozpoczęciem tu swoich nowych inwestycji.

Więcej: www.strefa.zator.pl

PLUSY STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- bardzo dobra dostępność komunikacyjna
- położenie w atrakcyjnej turystycznie Dolinie Karpia
- sąsiedztwo dużych rynków zbytu, w tym zagranicznych
- pełne uzbrojenie terenu i aktualny plan zagospodarowania przestrzennego
- bliskość ośrodków uniwersyteckich
- przyjazny klimat inwestycyjny
- scalone tereny inwestycyjne
- niskie ceny gruntu
- system ulg, zwolnień i zachęty dla inwestorów (SSE)

Zakład PPHiU Płoszczyca był pierwszym powstałym w zatorskiej strefie ekonomicznej.

Gmina Brzeźnica

Gmina Brzeźnica, położona we wschodniej części Doliny Karpia to stolica Wiślanego Galarnictwa. To obszar o wielu urokliwych miejscach, gdzie przyroda zachwyca swoim pięknem, a dziedzictwo materialne przypomina o dawnych dziejach. Turyści pragnący odpo-

czynku mogą docenić sielankowy urok wiejskich pejzaży. Lubiący aktywnie spędzać czas, mogą wybrać dla siebie sporty wodne albo trasy piesze i rowerowe. Są to m.in.: ścieżka przyrodnicza PL-SK, Wiślana Trasa Rowerowa, Szlak Architektury Drewnianej, Szlak Papieski,

trasy Nordic Walking. Na terenie Gminy można też odnaleźć zabytkowe budowle świeckie i sakralne, jak i enklawy przyrodnicze. Swoją obecnością urzekają liczne dziękiżenne kapliczki i krzyże.

Więcej: www.brzeznica.pl

Gmina Osiek

Osiek to miejsce o bogatej historii, a dodatkowo imponującym wydaje się fakt, iż na obszarze gminy znajduje się 259 ha stawów rybnych gdzie hodowla karpia stanowi wielowiekową tradycję, która może poszczycić się wieloma osiągnięciami. Gmina Osiek to jednak nie tylko hodowla karpia. Odnaleźć można tutaj piękne krajobrazy czyste środowisko na-

turalne oraz przepiękne zabytki, z których na wyróżnienie zasługują: drewniany kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła, Zespół Pałacowo – Parkowy pochodzący z II połowy XVIII wieku oraz kościół parafialny p.w. Matki Bożej Szkaplerznej w Głębowicach. Teraz do Osieka przyciąga turystów także nowy kompleks rekreacyjno-hotelowy „Molo”, z piaszczy-

stą plażą wokół basenu, łowiskiem wędkarskim i stawem z wypożyczalnią łódek, kajaków i rowerów wodnych. W zimie Molo zaprasza na lodowisko zadaszone dużym namiotem. W kompleksie na turystów czekają również dwie restauracje, kręgielnia i sala bilardowa.

Więcej: www.osiek.pl

Gmina Polanka Wielka

Przypuszczalnie nazwa „Polanka” pochodzi od wyrazu „polana”, który oznaczał niewielką łąkę wśród lasów, a pierwsza pisana wzmianka o tej miejscowości pochodzi już z 1335 roku. Gmina może się poszczycić bogactwem i różnorodnością obiektów zabytkowych. Najważniejszymi z nich są drewniany kościół pw. św. Mikołaja,

zespół pałacowo-parkowy, stary cmentarz, kapliczki przydrożne oraz punkty krajobrazowe z widokiem na Wyżynę Krakowską i Śląską, Kotlinę Oświęcimską oraz pasma Beskidu Małego. W centrum miejscowości znajduje się park rekreacyjny, który tętni życiem od wiosny do jesieni. To tam odbywają się cyklicznie imprezy kulturalne, rekre-

acyjne i rozrywkowe. Polanka Wielka to miejscowość dobrze zaplanowana w przestrzeni – zwarta zabudowa zlokalizowana jest przy sieci dróg. Spokój, cisza i malownicze krajobrazy Polanki są obecnie poszukiwanym dobrem.

Więcej: www.polanka-wielka.pl

Gmina Przeciszów

Obszar gminy Przeciszów jest znakomitą bazą wypadową do zwiedzania okolicznych zabytków i innych atrakcji turystycznych. Tereny bezpośrednio nadwiślańskie są ostoją ptactwa wodnego i doskonałym miejscem do jego obserwacji. W gminie Przeciszów warto zwiedzić kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Przeciszowie – zbudowany w latach 1816-1818, kościół pod wezwaniem Nawiedzenia

N.M.P. w Piotrowicach – postawiony w 1895 roku, spichlerz drewniany w zabudowaniach plebani parafii rzymsko-katolickiej w Przeciszowie, pochodzący z XVII wieku oraz kapliczkę Matki Boskiej Częstochowskiej która wybudowano w 1923 roku. Miejscowy krajobraz charakteryzuje się dużą ilością wód, począwszy od stawów, a skończywszy na Wiśle stanowiącej północną granicę gminy.

Tereny nadwiślańskie i stawy rybne są ostoją ptactwa wodnego sieci Natura 2000, „Dolina Dolnej Skawy” i doskonałym miejscem do jego obserwacji. Przeciszów zasłynął dzięki organizowaniu Ogólnopolskiego Konkursu Modeli Kartonowych. Co roku zjeżdżają się tu modelarze nie tylko z całej Polski ale i z Europy.

Więcej: www.przeciszow.pl

ZATOR

STOLICA DOLINY KARPIA

Gmina Zator na tle panoramy
pasma polskich Tatr.

Dolina Karpią

szansa na przyszłość

Brzeźnica

Osiek

Zator

Polanka
Wielka

Przeciszów

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Konfederacja Szwajcarska

ZATOR - GMINA ZIKRĄ

SWISS
CONTRIBUTION

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej